

Tegoroczna akcja ABC w cyfrach statystycznych

Triumf drzeworytu

Od Dżisy do Zakopanego, od Gdańska do Polesia

Po zakończeniu akcji

Tegoroczna akcja drzeworytu ABC, rozpoczęta 14 października, jest już, po 4 tygodniach trwania, ostatecznie zakończona. Pierwszy tydzień i część drugiego wypełniło przyjmowanie kuponów, następnie dalszy ciąg drugiego tygodnia i część trzeciego zajęło przygotowanie list subskrypcyjnych, poczem 2 listopada rozpoczęliśmy wydawanie drzeworytów czytelnikom warszawskim. W czwartek ubiegły przygotowano wysyłkę prowincjonalną, piątkowy dzień dodatkowy ostatecznie zamknął subskrypcję, a w sobotę, po przeprowadzeniu rozliczeń i przygotowania statystyki, wszystkie dokumenty związane z subskrypcją złożono w archiwum redakcji.

Podawaliśmy już ogólny wynik tegorocznej akcji. 1824 drzeworyty zamówione przez 985 osób.

6 dni odbioru drzeworytów było jednym świętem artystów i publi-

czności. Poznawało się starych znajomych. Ci, którzy skorzystali z subskrypcji w r. 1933 — nie zaniebali wykorzystać tegorocznej sposobności, ci, co dopiero teraz kupili drzeworyt, dopytywali się już o następną akcję i obiecywali, że będą cierpliwie czekać na „Drzeworyt ABC — 1934”. Tegoroczna akcja drzeworytowa stała się tradycją i jest już niemal naszym skromnym, wewnętrznym, salonem grafiki.

Bez zaglądania do szczegółowych statystyk, jakie opracowaliśmy w związku z subskrypcją, można stwierdzić, że drzeworyty rozeszły się wśród najszerszej publiczności, wśród wszystkich warstw. Obok profesorów uniwersytetu są na listach rzemieślnicy, tramwajarze, kolejarze, obok adwokatów i sędziów — policjanci, dalej — księża, ziemianie, właściciele nieruchomości, woźni, ekspedjenci i t. d.

Wyniki ogólne

Poniższa tabelka obrazuje ogólne wyniki II-giej subskrypcji

Autor i drzeworyt	Warsza. Prowin. Razem		
	wa	cja	
1. St. Ost.-Chrostowski („Ucieczka“)	235	150	385
2. T. Cieślowski („Stare miasto“)	224	128	352
3. Edm. Bartłomiejczyk („W Lany poniedz.“)	123	118	241
4. B. Gardowska-Krasnodelska („Sieci“)	121	70	191
5. W. Goryńska („Pieta“)	105	81	186
6. W. Podolski („Kopanie szparagów“)	66	39	105
7. T. Kuliszewicz („Kobieta z różańcem“)	56	14	70
8. St. Mroczewski („Madonna“)	31	26	57
9. L. Gardowski („Okno“)	39	16	55
10. S. Hładkówna („Widok Gerlachowej“)	47	6	53
11. L. Tyrowicz („Motyw z Rzymu“)	17	17	34
12. T. Sopoćko („Przekupka“)	18	10	28
13. Wąsowicz („Głowa górala“)	17	9	26
14. M. Duninówna („Bez pracy niema kołaczy“)	14	7	21
15. T. Manteuffel („Widok Lucyna“)	7	13	20
	1120	704	1824

Wśród poszczególnych drzeworytów dwa wybiegły ponad trzytę, a mianowicie Chrostowski i Cieślowski, jeden — ponad dwieście, t. j. drzeworyt Bartłomiejczyka. Te trzy największe sukcesy mają z sobą trzy dalsze drzeworyty z czołowej grupy, przekraczającej setkę. Są to prace Gardowskiej-Krasnodelskiej, Goryńskiej, Podolskiego.

Ale i w dalszych miejscach

nie ma zbyt znacznych różnic. Liczby maleją stopniowo — świadczą o tym, że spodobał się każdy z drzeworytów i zamówienia rozkładały się mniej więcej równomiernie. W r. ub. czołowy drzeworyt miał 323 zgłoszenia, w r. bież. 385 — przyrost więc nie jest wynikiem sukcesu jednego artysty, ale następstwem popularyzowania grafiki przez naszą akcję zeszłoroczną.

Rok 1934 i 1933

Dla porównania, wykazującego stopniowy rozwój subskrypcji „ABC” zestawimy odpowiednie cyfry subskrybowanych drzeworytów z r. 1934 i z r. 1933:

	Rok 1934	Rok 1933	Przyrost
Warszawa	1120	959	+ 161

Ilość subskrybentów

Liczba 1824 ogółu zamówień, nie mówi jeszcze — rzecz jasna — o liczbie zamawiających. Wielu czytelników zamawiało po kilka drzeworytów. Liczbę subskrybentów i jej zmiany w stosunku do r. 1933 obrazuje następująca tabelka:

	R. 1934	R. 1933	Zmiany
Warszawa	635	518	+ 117
Prowincja	350	365	- 15
Razem	985	883	+ 102

Po ile drzeworytów zamawiano

Ciekawe jest, jak wysoka była „stopa” zamówień. Czy najczęściej zamawiano po jednym, czy po dwa drzeworyty i t. p. Czy dużo było „wielkich” zamówień?

Możemy dokładnie to obserwować na poniższym wykazie:

	Warszawa	Prowincja	Razem
1 zamówienie	358	195	553
2 zamówienia	161	67	228
3 zamówienia	65	44	109
4 zamówienia	31	15	46
5 zamówień	13	17	30
6 zamówień	2	4	6
7 zamówień	2	3	5
8 „	2	1	3
9 „	1	1	2

Statystyka zawodów

Do zupełnie nieoczekiwanych, a sposobność statystyka zawodów i interesujących spostrzeżeń, daje

porównanie jej ze statystyką ze-

szłoroczną. Niestety nie jest ona zupełna, bo znaczna część sybkrbyentów, mianowicie 210 na 585 nie podało swego zawodu na kuponach.

Do tych dołączyliśmy także osoby, podające w rubryce: „zawód” odpowiedzi w rodzaju: przy mężu, przy rodzicach i t. p. — tworząc razem grupę p. n. „zawód nieokreślony”, wynoszącą 153 osoby w Warszawie, 76 na prowincji, razem więc 229 osób na ogół 985 subskrybentów.

Poszczególne zawody dla łatwiejszego zorientowania się, ujęliśmy w tabelce w grupy zawodów, łącząc np. w jednej sumie sędziów, adwokatów, wszelkiego rodzaju prawników i t. p.

Tabl. 8

	Warszawa	Prowincja	Razem
Adwokat	12	10	22
Sędzia	12	6	18
Inni prawnicy	14	9	23
Prawnicy	38	35	73
Bankowiec	4	—	4
Handlowiec	11	9	24
Kupiec	4	9	13
Przemysłowiec	9	5	14
Zawody handl.	28	23	51
Lekarz	34	17	51

Aptekarz	2	8	10
Medycyna	36	25	61
Inżynier	45	24	61
Posel, senator	1	—	1
Dyplomata	1	—	1
Politycy	2	—	2
Nauczyciel	27	26	53
Pracownik naukowy	8	3	11
(prof. Uniw., docent, asystent, kierownik)	—	—	—
Muzeum i t. p.)	—	—	—
Zaw. ped.-nauk.	35	29	64
Dziennikarz	18	2	20
(Malarze, literaci, rzeźbiarze, muzycy, artyści)	7	1	8
Zawód liter. i art.	25	3	28
Rolnik	4	16	20
Ziemianin	2	13	15
Własc. kamienicy	2	1	3
Własc. nieruch.	4	14	18
Student	46	9	55
Uczeń	7	2	9
Mł. szk. i akad.	153	11	64
Ksiądz	11	38	49
Duchow. buddyjski	1	—	1
Duchowni	12	38	50
Rzemieślnik	2	1	3
Technik	2	1	3
Zecer	2	—	2
Kolejarz	2	4	6
Tramwajarz	1	—	1
Rzemieśl., techn.	9	6	15
Wojskowy st. ofic.	26	11	37
„ st. podof.	—	1	1
Policjant	—	2	2
Wojskowi	26	14	40

Z nauki i sztuki

Literatura

— „Zazdrość i medycyna” po węgiersku. Na rynku księgarskim Wydawnictwa „Zazdrość i medycyna” w tłumaczeniu węgierskim Jerzego Sarkozi. Książka w przekładzie węgierskim nosi tytuł „Orvosok és beteg” (Lekarze i chorzy).

Plastyka

— Sukces pawilonu polskiego na wystawie sztuki w Wenecji. Jak się okazuje ze sprawozdania zarządu XIX Międzynarodowej Wystawy Sztuki (Biennale) w Wenecji — pomimo tego, że tegoroczną Biennale trwała o cały miesiąc krócej, aniżeli poprzednią — frekwencja zwiedzających wystawę wzrosła do liczby 450.000 osób. Natomiast kwota, uzyskana za sprzedane eksponaty, spadła o ćwierć miliona lirów i wynosiła tylko 900.000 lirów, co tłumaczy się dostatecznie obecną sytuacją ekonomiczną na całym świecie. W pawilonie polskim, który cieszył się dużym powodzeniem i miał dobrą prasę, sprzedano 4 obrazy, a mianowicie: Eugenjusza Areta (Szkoła Warszawska) trzy pejzaże, pł. Złoty Domek, Odwili i Ulizka, oraz Jana Górcza (Bractwo św. Łukasza) „Myśliwy” (za cenę 10 tys. lirów). Transport polski z Wenecji nadszedł już właśnie spowrotem do Warszawy.

— Nieudany konkurs na popiersie marsz. Piłsudskiego. Dnia 7 bm. w lokalu Instytutu Propagandy Sztuki odbył się sąd konkursowy w składzie prof. Tadeusza Breyera, artysty rzeźbiarza Henryka Kuny, artysty rzeźbiarza Mieczysława Łubelskiego, prof. Bohdana Pniewskiego i delegata Ministerstwa W. R. i O. P., dr. Jerzego Sienkiewicza, rozstrzygającego konkurs na popiersie Marszałka Józefa Piłsudskiego. Prac nadesłano 32.

Sąd jednomyślnie postanowił, że względu na uchybienia formalne, oraz brak odpowiedniego poziomu nadesłanych prac, nagród nie przyznać i zalecił Związkowi Zaw. Art. R. rozpisanie ponownego konkursu. Autorzy prac nadesłanych winni odebrać je do dnia 2.12 b. m. Wystawa prac konkursowych będzie otwarta w Instytucie Propagandy Sztuki od dnia 10 do 25 b. m.

Muzyka

— Występy Kiepur w Paryżu. Jan Kiepur wystąpił w paryskiej Opera Comique w partii Cavaradosiego w Tosce. Prasa paryska poświęca występowi Kiepury obszernie artykuły, podkreślając walory jego czarującego głosu i świetne wykształcenie. Kiepur wystąpił raz jeszcze w „Tosce” oraz w „Cyganerii”.

Różne

— Odkrycie przy kościele św. Wojciecha w Krakowie. Donosiliśmy już o pracach restauracyjnych, prowadzonych przy kościele św. Wojciecha w Krakowie na pl. Marjackim. W poniedziałek robotnicy, pracujący przy wykopie naokoło kościoła, natknęli się na jego tyłach na głębokości 3 m. 30 cm. na dwa szkielety, doskonale jeszcze zachowane. Na jednej z czaszek był nawet kosmyk włosów. Na kości paleowej znaleziono pierścionek ze srebra. Obok leżał długi żelazny kuty gwoździć, prawdopodobnie od trumny, która zmuszała z biegiem lat i z której nie pozostało żadnego śladu. Nieco głębiej odkryto większą ilość czaszek i piszczałki, które zapewne są pozostałościami dawnego emmentarza, jaki kiedyś istniał w tym miejscu. Obecnie na terenie odkrytym przeprowadza badania archeologiczne docent Uniwersytetu Jagiellońskiego, dr. Żurowski.

Czechosłowackie nagrody państwowe muzyczne i literackie

Corocznie 28 października czechosłowackie Ministerstwo Oświaty przyznaje nagrody państwowe za najlepsze dzieła muzyczne i literackie.

W tym roku nagrodę muzyczną otrzymał znany kompozytor czeski Józef Suk. Przyznano mu ją, choć jest już kilkakrotnym laureatem nagrody państwowej, za wielką kompozycję symfoniczną p. t. „Epilog”. Suk, który obchodził niedawno sześćdziesięcioletnią rocznicę urodzin, znany jest szeroko poza granicami Czechosłowacji i jako kompozytor i jako członek głośnego Kwartetu Czeskiego. Obecnie Suk jest rektorem praskiego Konserwatorium. Nagrody literackie przyznano:

poecie — Vítěslavovi Nezvalowi, dramatyczn — Edm. Konradowi, w dziedzinie powieści — Grzegorzowi Tajowskiemu, oraz Karolowi Czapkowi.

Nezval otrzymał nagrodę za tom poezji „Z Bogiem”, zaś Karol Czapek za reprezentacyjną postać najnowszej literatury czeskiej. Równocześnie znakomity dramaturg i powieściopisarz, Warszawa zna go z kilku sztuk teatralnych. Ostatnio Czapek wydał subtelną książkę o kwiatach p. t. „Rok ogrodnika”, oraz drugą część trylogii powieściowej. Ten drugi tom nosi tytuł „Povětrník” (Meteor) i przedstawia czterech ludzi usługujących w różny sposób poznać tajemnice życia.

Urzednicy	156	36	192
Emeryci	9	10	19
Zaw. urzecz.	165	46	211
Bez zawodu	137	73	210
Przy mezu	16	3	19
Zawod nieokr.	153	76	229
RAZEM:			
Zawod podany	482	274	756
Zawod nieokr.	153	76	229
Ilość subskryben.	635	350	985

Zawody subskrybentów w r. 1933 i w r. 1934

Nowe wnioski będziemy mogli wysnuć z porównania statystyki zawodowej z r. 1934 i z r. 1933. Najpierw podajemy kolejność zawodów w r. 1934, grupami, przy każdej grupie liczbę osób, w na-

Rok 1934:		
1. Urzednicy i emeryci	211	(146)
2. Prawnicy	73	(83)
3. Inzynierowie	69	(67)
4. Mlodziez szk. i akad.	64	(44)
5. Naucz. i prac. nauk.	64	(55)
6. Zawody handlowe	51	(42)
7. Lekarze, aptekarze itp.	69	(58)
8. Duchowni (ksiezza)	50	(55)
9. Wojskowi	40	(13)
10. Artysci, dziennikarze	28	(37)
11. Rolnicy	20	(12)
12. Wlasc. nieruchom.	18	(24)
13. Rzemieslnicy, technicy	15	(20)
14. Politycy	2	(2)
Zawod niepodany lub nieokreślony	153	
Razem	985	

Wśród zmian, jakie dokonały się z r. 1933 na 1934, najjaskrawszy jest wzrost w rubryce „wojskowi”, nie tłumaczy go ogólny wzrost powodzenia akcji, bo w r. 1933 subskrybowało drzeworyt w „ABC” — trzynastu, a w roku bieżącym czterdziestu, a więc około 300 procent liczby z r. 1933. Wytlumaczyć to można tem chyba tylko, że przed rokiem... wojskowi nie uważali za wskazane podawanie swego zawodu...

Ten drobniak jest istotnie ciekawy i ma swoje znaczenie. Liczba urzędników również poważnie wzrosła, bo o 65 osób. I jeszcze jedną ważną i przytem sympatyczną zmianę mamy do zanotowania. W r. 1933 subskrybowało 44 studentów, uczni i uczennice, w r. 1934 — 64. A więc wzrost o 20. To znaczy, że dzieła

Z całej Polski

Zrobmy teraz „geograficzny” przegląd subskrypcji. zilustrujemy nam podana tabelka:

Poznan	22
Lwow	6
Wilno	8
Gdansk	3
Lodz	7
Katowice	6
Lublin	12
Torun	9
Gdynia	9
Bydgoszcz	1

Wlclawek	24
Kalisz	9
Kielce	8
Bialystok	6
Radom	6
Piotrkow	6
Plock	4
Grodno	4
Czestochowa	3
Sosnowiec	3
Przemysl	2
Grudziadz	1

Suwalki	2
Gnieszno	2
Zakopane	2

Mniejsze miasta powiatowe	56
Drobne miasteczka	70
Folwarki, majatki i wsie . . .	62

Jak widzimy, nie brak w subskrypcji żadnego z większych miast polskich. Wśród miasteczek, wsi i osad są „zapadłe kąty” — wale kryte w bagnach polskich, albo naidalei wysunięte krańce

w Warszawie i na prowincji wykazuje tabelka w zawodach: prawniczych, handlowych, lekarskich, nauczycielskich, rzemieślniczych, w wojsku. Natomiast spadek na prowincji w porównaniu z Warszawą uwydatnia się w zawodach: urzędnicy, inżynierowie, artyści, dziennikarze, młodzież szkolna. W statystyce zawodów występują jaskrawo cechy naszej ogólnej struktury zawodowej wśród inteligencji — moc urzędników, i to przeważnie państwowych. Liczba (razem z 19 emerytami) — 211 na 756 subskrybentów, podających swój zawód, mówi sam za siebie. I, oczywiście, urzędnicy niemal w całości wypełniają grupę zamawiających tylko po jednym drzeworycie...

W statystyce zawodów występują jaskrawo cechy naszej ogólnej struktury zawodowej wśród inteligencji — moc urzędników, i to przeważnie państwowych. Liczba (razem z 19 emerytami) — 211 na 756 subskrybentów, podających swój zawód, mówi sam za siebie. I, oczywiście, urzędnicy niemal w całości wypełniają grupę zamawiających tylko po jednym drzeworycie...

Rok 1933:		
Urzed. i emeryci	(+65)	
Prawnicy	(-10)	
Inzynierowie	(+2)	
Lekarze, aptek.	(+11)	
Duchowni	(-5)	
Naucz., pr. nauk.	(+9)	
Mlodz. ak. i szk.	(+20)	
Zawody handl.	(+9)	
Art. i dziennik.	(-9)	
Wlasc. nieruch.	(-10)	
Rzemiesln. tech.	(-5)	
Wojskowi	(+27)	
Rolnicy	(+8)	
Politycy	(0)	

Całokształt statystyki zawodów wskazuje, że większość subskrybentów stanowią urzędnicy i wolne zawody, a więc inteligencja. Moglibyśmy wymienić nazwiska głośnych uczonych polskich, profesorów uniwersytetów... Ale najmielszym objawem jest skromny wprawdzie, ale wyraźny udział w subskrypcji świata rzemieślniczo-robotniczego. Pod słowami „rzemieślnicy i technicy” kryją się w naszej statystyce zecerzy, mechanicy, kolejarze, tramwajarze, fryzjerzy, górnicy, piekarze, zegarmistrz, krawcy, szewcy, wędliniarze i t. d.

Polski, jak pow. dziśniejszy, czy Puckie. Jest Puck i Zakopane, jest Wilno i Lwów, Łuck, Kobryn i Katowice. Prawdziwie — cała Polska. Pomiędzy miastami prowincjonalnymi przoduje Wlclawek (24), dalej Poznan (22), Lublin (12), czwarte miejsce ma Torun i Kalisz (9), piąte (ośmiu subskrybentów) — Wilno, Kielce, potem pod „szóstką” łączą się: Lwów, Katowice, Bialystok, Radom, Piotrków. Dla porównania przypomnijmy „geografic” z r. 1933. Niestety, jest ona bardziej ogólnikowa.

Rok 1933:		
Miasta wojewodzkic	36	osob
Duze miasta powiat.	92	„
Srednie miasta powiat.	53	„
Miasteczka	136	„
Wsie i folwarki	36	„
Osady	32	„
Razem	365	
Azeby moc porownac rok 1934 z ubieglym, tegoroczne liczby z poszczegolnych miejscowosci rowniez zgrupowalismy, podobnie, jak w roku 1933, otrzymujac w ten sposob nastepujaca tabelke:		
Rok 1934 Rok 1933:		
Wiksze miasta	161	128
Mniejsze miasta i miasteczka	126	169
lwarki, majatki, osady i wsie	63	68
Razem	350	365
Zdz. Broncel		